

Crna Gora
Ministarstvo ekonomskog razvoja

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE ZA
CJELOŽIVOTNO PREDUZETNIČKO UČENJE 2020-2024. GODINA, U 2020. GODINI**

Podgorica, april 2021. godina

UVOD

Izveštaj o realizaciji Akcionog plana Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024, za 2020. godinu, predstavlja analizu ostvarenih operativnih ciljeva, mjera i aktivnosti definisanih Akcionim planom. Ministarstvo ekonomskog razvoja kao koordinator navedenog strateškog dokumenta kontinuirano je pratilo realizaciju mjera i aktivnosti na unapređenju daljeg razvoja politike cjeloživotnog preduzetničkog učenja, kako u formalnom tako i u neformalnom obrazovanju. U kreiranju ovog izvještaja učestvovali su predstavnici Radne grupe imenovani Odlukom Ministarstva ekonomije, br.30-50/2019-5 od 15. aprila 2019. godine, kako bi Izveštaj predstavljao realnu sliku realizacije Akcionog plana Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje za 2020. godinu.

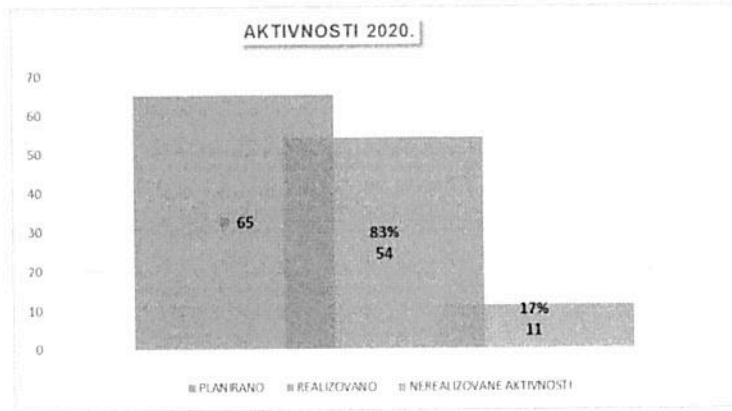
1. Realizovane aktivnosti u 2020. godini

Veći dio aktivnosti definisanih Akcionim planom za 2020. godinu, Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024. godine je i realizovan. Od ukupno **65 aktivnosti** koliko je predviđeno da bude realizovano Akcionim planom za 2020. godinu, **54 aktivnosti** je uspješno realizovano ili se realizuje u kontinuitetu, dok **11 prvobitno planiranih aktivnosti** nije realizovano zbog epidemioške situacije izazvane koronavirusom COVID-19 (održavanje učeničkih sajмова, posjete učenika poslodavcima u cilju sticanja praktičnih znanja i vještina, održavanje nacionalnih takmičenja za učenike osnovnih i srednjih škola), što predstavlja **83%** ispunjenosti ukupno planiranih aktivnosti predviđenih Akcionim planom za 2020. godinu.

Nerealizovane aktivnosti u 2020. godini

Epidemiološka situacija izazvana korona virusom direktno je uticala na proces realizacije nekih od ključnih aktivnosti predviđenih u okviru formalnog obrazovnog sistema, posebno na nivou osnovnog i srednjeg obrazovanja. Pandemija je odložila organizaciju učeničkih sajмова, nacionalnih takmičenja, izvođenja slobodnih aktivnosti i posjete poslodavcima u cilju sticanja znanja i vještina učenika. Realizacija navedenih aktivnosti, ukoliko epidemiološka situacija bude dozvoljavala, realizovaće se do kraja 2021. godine, kako bi navedene aktivnosti koje uglavnom predstavljaju kontinuirani godišnji proces sprovođenja od strane vaspitno-obrazovnih ustanova mogle da ostvare puni efekat u okviru vaspitno-obrazovnog procesa.

Na nivou neformalnog obrazovanja, usled složene epidemioške situacije, tradicionalan godišnji događaj kojim se obilježava evropska nedelja malih i srednjih preduzeća, nije realizovan. Događaj ima za cilj predstavljanje primjera dobre prakse i održavanje niza okruglih stolova u organizaciji institucija koje se bave razvojem preduzetničkog učenja. Ovaj događaj se tradicionalno održava u oktobru-novembru svake godine. Ukoliko epidemiološka situacija bude dozvoljavala navedeni događaj će se realizovati do kraja 2021. godine.

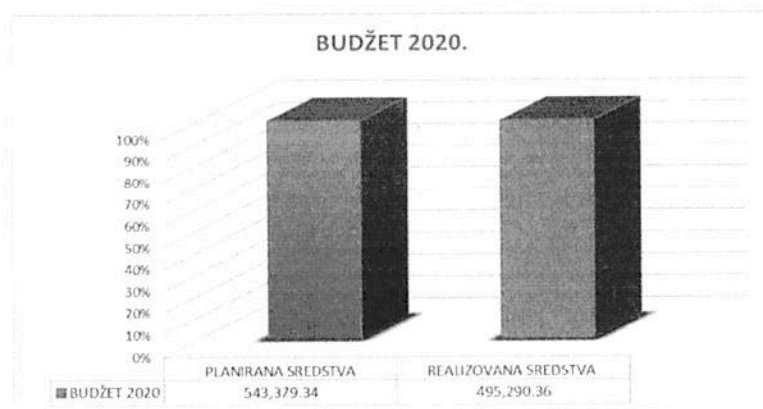

U okviru **Strateškog cilja 1: Unaprijediti razvoj preduzetničke kompetencije na svim nivoima formalnog obrazovanja** realizovane su 23 aktivnosti koje uglavnom predstavljaju kontinuitet u implementaciji preduzetničkog učenja u okviru obrazovnog sistema (predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje), kao i obuci nastavnog kadra za sprovođenje preduzetničkog učenja. Takođe, urađeni su i novi modulizovani obrazovni programi koji podrazumjevaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca, kroz dualni sistem obrazovanja. Na 5 studijskih programa Filozofskog fakulteta definisani su ishodi učenja i izvršena konkretizacija i razrada opšteg ishoda na oblasti: znanja, vještina, stavova i vrijednosti. Kroz kontinuiranu realizaciju Erasmus + projekta nastavljeno je sa izgradnjom kapaciteta visokoobrazovnih ustanova.

U okviru **Strateškog cilja 2: Unaprijediti realizaciju preduzetničkog učenja u okviru neformalnog obrazovanja** realizovano je 18 aktivnosti koje se najvećim dijelom odnose na razvoj preduzetničkih znanja i vještina kroz različite vidove obuka, treninga i mentorstva za različite ciljne grupe, razvijena metodologija za analizu potreba za obukom u MSP sektoru i spovedeno pilot istraživanje na uzorku od 100 preduzeća, sproveden Program grantova za samozapošljavanje u okviru koga je registrovano 309 novih biznisa, i sprovedena analiza institucionalne podrške za razvoj MSP sektora.

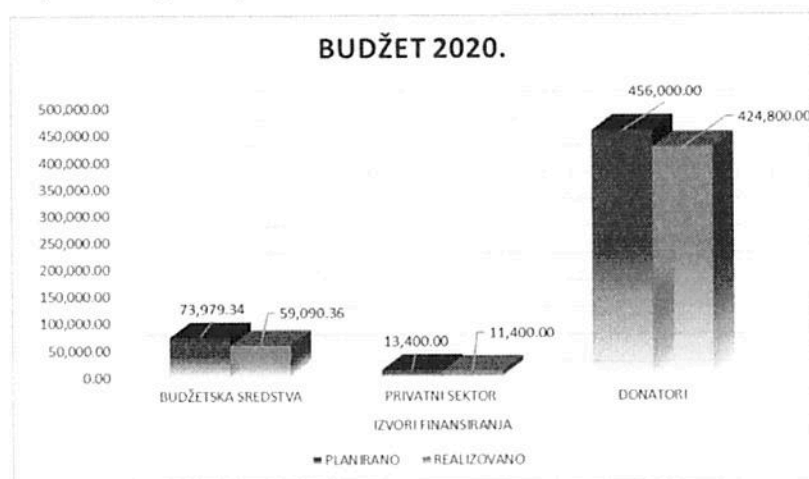
U okviru **Strateškog cilja 3: Povećati efikasnost funkcionisanja sistema preduzetničkog učenja** realizovano je 13 aktivnosti koje se uglavnom odnose na promociju preduzetničkih vrijednosti kroz organizaciju info sesija, konferencija, radionica, berze preduzetničkih ideja, kao i medijskih nastupa, objave članaka i brošura u kojima se promoviše vrijednost preduzetničkog učenja.

U pogledu utroška finansijskih sredstava od ukupno planiranih **543,379.74€** za realizaciju aktivnosti definisanih Akcionim planom za 2020. godinu, realizovano je ukupno **495,290.36€**, što predstavlja odstupanje od **48,089.38€**, dok kojeg je došlo zbog dijela nerealizovanih prvobitno planiranih aktivnosti, koje najvećim dijelom nijesu realizovane zbog pandemije COVID-19.

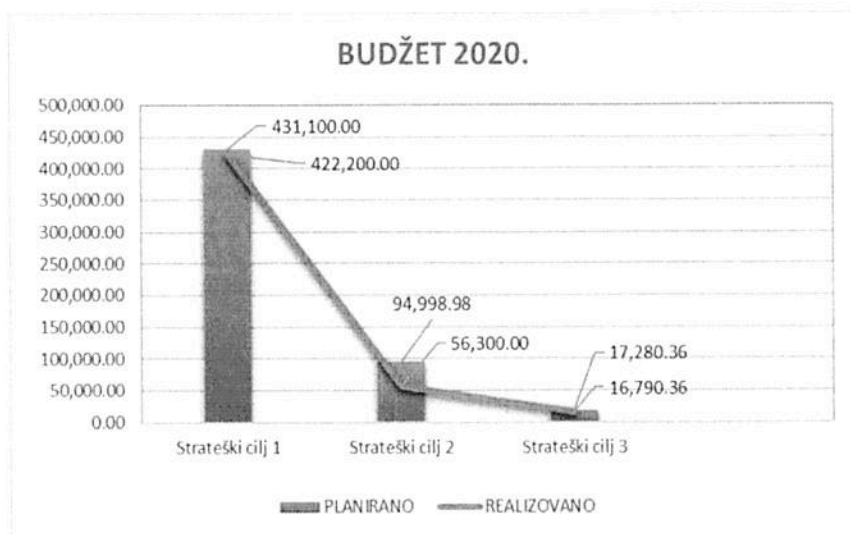
Grafik 1. Ukupno planirana i realizovana finansijska sredstva za 2020. godinu

Kada je riječ o izvorima finansiranja od ukupno planiranih **73,979.34€**, realizovano je **59,090.36€ budžetskih sredstava** ili **79,87% ukupno planiranih sredstava**. Privatni sektor je realizovao **11,400.00€** ili **85% ukupno planiranih sredstava**, a donatori **424,800.00€** ili **93% ukupno planiranih sredstava**, što ujedno predstavlja i najveći izvor finansiranja aktivnosti definisanih Akcionim planom.

Grafik 2. Planirana i realizovana sredstva po izvorima finansiranja

Posmatrano po strateškim ciljevima, u okviru strateškog cilja 1: **Unaprijediti razvoj preduzetničke kompetencije na svim nivoima formalnog obrazovanja** realizovane su **23 aktivnosti** ukupne vrijednosti **422,200.00€**, što predstavlja **85,24%** ukupno realizovanog budžeta.

Grafik 3. Planirana i realizovana sredstva po strateškim ciljevima

Izvještaj o realizaciji aktivnosti na planu razvoja cjeloživotnog preduzetničkog učenja u 2020. godini

Aktivnost	Indikator rezultata			Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Period realizacije	Status realizacije (pristup semafora)	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Planirana sredstva za realizaciju	Realizovana sredstva	Izvori finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
	Indikator rezultata	Polazna vrijednost na kraju 2019. godine	Planirane vrijednosti na početku 2020. godine								
1.1 Unaprijediti međupredmetnu temu Preduzetničko učenje u predškolskom vaspitanju i obrazovanju u skladu sa evropskim referentnim okvirom ENTREComp. Evropskim okvirom ključnih kompetencija (jun 2018) i novim nacionalnim okvirom ključnih kompetencija za sve nivoe obrazovanja	Unaprijedena međupredmetna tema usvojena od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	Uveden Program Preduzetničko učenje u područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju (od 3 do 6 godina)	Preduzetničko učenje u područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju (od 3 do 6 godina) u skladu sa evropskim referentnim okvirom ENTREComp. Evropskim okvirom ključnih kompetencija	ZZS	Novembar 2019	Jun-20	Realizovana aktivnost	80,000.00	80,000.00	IPA	Usvajanje Okvira ključnih kompetencije od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje do kraja 2021. godine
	Preduzetničko učenje u područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju (od 3 do 6 godina) u skladu sa evropskim referentnim okvirom ENTREComp. Evropskim okvirom ključnih kompetencija	Preduzetničko učenje u područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju (od 3 do 6 godina) u skladu sa evropskim referentnim okvirom ENTREComp. Evropskim okvirom ključnih kompetencija	Preduzetničko učenje u okviru područja aktivnosti u predškolskom vaspitanju i obrazovanju (od 3 do 6 godina) u skladu sa evropskim referentnim okvirom ENTREComp. Evropskim okvirom ključnih kompetencija								

RATEŠKI CILJ 1. UNAPRIJEDITI RAZVOJ PREDUZETNIČKE KOMPETENCIJE NA SVIM NIVOIMA FORMALNOG OBRAZOVANJA

Operativni cilj 1.1. Poboljšati implementaciju preduzetničkog učenja u okviru obrazovnog sistema (predškolsko, osnovno, srednje obrazovanje)

Operativni cilj 1.1.1. Razvijati preduzetnički način razmišljanja kod najmlađih

2.	Podsticati učešće djece na sajmovima preduzetništva kroz podršku realizaciji kreativnih projekata i podsticanjem timskog rada	Broj predškolskih ustanova koje organizuju novogodišnje i uskrsnje sajmove	Djeca učestvuju na novogodišnjim i uskrsnjim sajmovima u 70% predškolskih ustanova	Djeca učestvuju na novogodišnjim i uskrsnjim sajmovima u 40% predškolskih ustanova	Djeca učestvuju na novogodišnjim i uskrsnjim sajmovima u 70% predškolskih ustanova	ZZŠ	Decembar 2020. godine	Decembar 2020. godine	Nije realizovana aktivnost	Aktivnost nije realizovana zbog epidemiološke situacije koju je izazvala COVID pandemija i primjene mjera od strane Ministarstva zdravlja	0.00	0	0	Aktivnost se kontinuirano realizuje svake godine, te ju je neophodno realizovati u narednom periodu, ukoliko epidemiološke mjere budu dovoljivale. Novi rok za realizaciju bi trebao da bude do kraja 2021. godine.			
Priloga 1.1.2: Unaprijediti preduzetničko učenje u osnovnom vannastavne aktivnosti i slobodne sadržaje																	
1.	Unaprijediti međupredmetnu temu Preduzetničko učenje u srednjem opštem obrazovanju u skladu sa evropskim referentnim okvirom ENTREComp, Evropskim okvirom ključnih kompetencija (jun 2018) i novim nacionalnim okvirom ključnih kompetencija za sve nivoe obrazovanja	Unaprijedena međupredmetna tema usvojena od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	Razvijeni Nacionalni okvir ključnih kompetencije u skladu sa Evropskim okvirom ključnih kompetencija	Program Preduzetničko učenje uveden kao međupredmetna tema u osnovnom i srednjem opštem obrazovanju	Unaprijedena međupredmetna tema usvojena od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	ZZŠ	Novembar 2019	Jun-20	Realizovana aktivnost	Usvajanje Okvira ključnih kompetencije od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje do kraja 2021. godine	uračunato u aktivnost 1.1.1.1	uračunato u aktivnost 1.1.1.1	IPA	0	0	0	Aktivnost se kontinuirano realizuje svake godine, te ju je neophodno realizovati u narednom periodu, ukoliko epidemiološke mjere budu dovoljivale. Novi rok za realizaciju bi trebao da bude do kraja 2021. godine.
2.	Podsticati učešće učenika na sajmovima preduzetništva kroz podršku njihovoj kreativnosti i podsticanjem timskog rada	Broj osnovnih škola i gimnazija koje organizuju sajmove	Učenici učestvuju na novogodišnjim i uskrsnjim sajmovima u 15% osnovnih škola i gimnazija	Učenici učestvuju na novogodišnjim i uskrsnjim sajmovima u 10% osnovnih škola i gimnazija	Učenici učestvuju na novogodišnjim i uskrsnjim sajmovima u 15% osnovnih škola i gimnazija	ZZŠ	Februar 2020. godine	Decembar 2020. godine	Nije realizovana aktivnost	Aktivnost nije realizovana zbog epidemiološke situacije koju je izazvala COVID pandemija i primjene mjera od strane Ministarstva zdravlja	0	0	0	Aktivnost se kontinuirano realizuje svake godine, te ju je neophodno realizovati u narednom periodu, ukoliko epidemiološke mjere budu dovoljivale. Novi rok za realizaciju bi trebao da bude do kraja 2021. godine.			

Priloga 1.1.3: Učvrstiti poziciju srednjih stručnih škola kao lidera u obrazovanju za preduzetništvo

1	Razvijati preduzetnička znanja i vještine učenika kroz slobodne aktivnosti - na osnovu primjera uspješnih preduzetničkih praksi i projekata	Broj organizovanih predavanja, okruglih stolova i posjeta učenika u cilju sticanja novih znanja i vještina iz oblasti preduzetništva	Organizovano oko 50 predavanja i okruglih stolova u cilju sticanja novih znanja i vještina iz oblasti preduzetništva	Organizovano 50 predavanja, okruglih stolova i posjeta učenika poslodavcima iz različitih oblasti preduzetništva u 90% srednjih stručnih škola u Crnoj Gori	/	MP/CSO	I kvartal 2020. god.	IV kvartal 2020. god.	Nije realizovana aktivnost	Aktivnost nije realizovana zbog epidemiološke situacije koju je izazvala COVID pandemija. Učenici su veći dio nastave pohađali online. Zbog epidemiološke situacije nijesu stvoreni odgovarajući uslovi za realizaciju aktivnosti.	Aktivnost će se realizovati u zavisnosti od epidemiološke situacije. Akti vnost se planira za II kvartal 2021. godine ukoliko epidemiološka situacija bude povoljnija za sprovođenje iste.
2	Izraditi plan razvijanja preduzetništva kao ključne kompetencije u okviru stručnih modula obrazovnih programa i realizovati aktivnosti za njihovo dostizanje	Urađen plan razvijanja preduzetništva kao ključne kompetencije u okviru godišnjeg plana rada nastavnika i realizovane aktivnosti prema planu dostizanje	0	Sprovedene aktivnosti iz plana za razvijanje preduzetništva kao ključne kompetencije u okviru godišnjeg plana u 20% srednjih stručnih škola u Crnoj Gori u kojima se realizuju modularizovani obrazovni programi	Definisan okvir za Preduzetništvo kao ključnu kompetenciju u skladu sa Evropskim okvirom ključnih kompetencija	MP/CSO	I kvartal 2020. god.	IV kvartal 2020. god.	Kontinuirana aktivnost	Aktivnost nije realizovana zbog epidemiološke situacije koju je izazvala COVID pandemija. Učenici su veći dio nastave pohađali online. Zbog epidemiološke situacije nijesu stvoreni odgovarajući uslovi za realizaciju aktivnosti.	
3	Organizovati takmičenja za učenike iz oblasti preduzetništva	Broj organizovanih takmičenja iz oblasti preduzetništva	Od 2005. godine organizovano je 6 nacionalnih i 2 međunarodna takmičenja kao i učešće na 30 međunarodnih takmičenja	Organizovano 1 nacionalno takmičenje iz oblasti preduzetništva	/	MP/CSO	I kvartal 2020. god.	IV kvartal 2020. god.	Nije realizovana aktivnost	Aktivnost nije realizovana zbog epidemiološke situacije koju je izazvala COVID pandemija. Učenici su veći dio nastave pohađali online. Zbog epidemiološke situacije nijesu stvoreni odgovarajući uslovi za realizaciju aktivnosti.	Budzet 1,000.00

Priloga 1.1.4: Stvoriti uslove za razvoj digitalne kompetencije i unapređenje finansijske pismenosti kao integrativnog segmenta preduzetničke kompetencije

1	Unaprijediti postojeći predmetni program Informatika sa tehnikom za učenike od 5. do 8. razreda osnovne škole u sklopu projekta Škole za 21. vijek	Novi program usvojen od strane Nacionalnog savjeta do kraja 2020	Od skolstke 2015/16 se implementira Nacionalni savjet za obrazovanje do 8. razreda osnovne škole koji je potrebno unaprijediti	Program urađen i usvojen od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	Program usvojen od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	MP/ZZŠ/Britanski savjet	Jan-20	Jul-20	Realizovana aktivnost	3.000,00	3.000,00	3.000,00	Donatori	Osnazivanje nastavnika za implementaciju programa
2	Izraditi program Medupredmetna tema Digitalna pismenost za sve nivoe obrazovanja od predškolskog do univerzitetskog u sklopu projekta Škole za 21. vijek	Program odobren od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	Popisan Memorandum o uspostavljanju saradnje između MP, ZZŠ i Britanskog savjeta	Okvir urađen i usvojen od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	Program usvojen od strane Nacionalnog savjeta za obrazovanje	MP/ZZŠ/Britanski savjet	Jan-20	Jul-20	Realizovana aktivnost	5.000,00	2.500,00	2.500,00	Donatori	Osnazivanje nastavnika za korištenje Okvira za implementaciju digitalnih kompetencija
3	Izraditi Vodič za nastavnike za implementaciju Digitalna pismenost u sklopu projekta Škole za 21. Vijek	Vodič urađen i distribuiran školama	Vodič za nastavnike za implementaciju digitalnih tema od 2013/2014	Izrađen vodič za nastavnike za implementaciju Digitalna pismenost	Izrađen vodič za nastavnike za implementaciju Digitalna pismenost	MP/ZZŠ/Britanski savjet	Jan-20	Jul-20	Realizovana aktivnost	2.500,00	2.500,00	2.500,00	Donatori	Osnazivanje nastavnika za korištenje priručnika /vodiča

Priloga 1.1.5: Kontinuirano sprovođenje obuke nastavnika u cilju pune implementacije preduzetničkog učenja u predškolskom obrazovanju, osnovnim i srednjim školama

1	Uvrstiti programe obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika u sklopu programa stručnog osposobljavanja nastavnika	Usvojeni programi obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika u sklopu kataloga stručnog osposobljavanja nastavnika	Objavljeni programi obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika	Objavljeni inovirani programi obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika	Objavljeni inovirani programi obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika	ZZŠ/CSO	Maj - 2020	Sep-20	Realizovana aktivnost	250.000,00	250.000,00	250.000,00	IPA	
---	--	--	--	--	--	---------	------------	--------	-----------------------	------------	------------	------------	-----	--

2	Organizovati obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika	Broj obučanih nastavnika osnovnih škola	Zaključno sa 2019. godinom obučeno oko 2500 nastavnika za implementaciju preduzetničkog učenja kao ključne kompetencije	Obukom za ključne kompetencije obuhvaćeno 700 nastavnika osnovnih škola	Obukom za ključne kompetencije obuhvaćeno 700 nastavnika svih nivoa obrazovanja	MPI/ZZŠ CSO	Maj - 2021	Oct-20	Realizovana aktivnost	uračunato u aktivnost 1.1.5.1	uračunato u aktivnost 1.1.5.1	IPA	nastaviti sa obukom nastavnika 2021.
3	Organizovati obuke za profesionalni razvoj i osposobljavanje nastavnika na temu preduzetničke kompetencije i razvoja preduzetničkih znanja i vještina kod učenika	Broj organizovanih seminara i obuka za nastavnike	Zaključno sa 2019. godinom obučeno oko 200 nastavnika za realizaciju modula Preduzeće za vježbu i modula Preduzetništvo	Obuka za implementaciju ključnih kompetencija za 50 nastavnika	Obukom za ključne kompetencije obuhvaćeno 100 nastavnika srednjih stručnih škola	CSO	Sep-20	Dec-2020.	Realizovana aktivnost	uračunato u aktivnost 1.1.5.2	uračunato u aktivnost 1.1.5.2	IPA	nastaviti sa obukom nastavnika 2021.
4	Izraditi program za obuku nastavnika za dostizanje ključnih kompetencija kod učenika	Razvijen i usvojen program obuke za dostizanje ključnih kompetencija	Pokrenuta inicijativa za razvijanje program obuke za dostizanje ključnih kompetencija	Razvijen program obuke za nastavnike za dostizanje ključnih kompetencija	Razvijen program obuke za dostizanje ključnih kompetencija	MPI/ZZŠ CSO	Maj - 2020	Dec-20	Realizovana aktivnost	uračunato u aktivnost 1.1.5.1	uračunato u aktivnost 1.1.5.1	IPA	
5	Obučiti nastavnike srednjih stručnih škola za dostizanje ključnih kompetencija	Broj organizovanih obuka za nastavnike srednjih stručnih škola	Obučeno 379 nastavnika osnovnih škola	Organizovana obuka za 100 nastavnika stručnih predmeta Organizovana obuka za 350 nastavnika na temu ključne kompetencije osnovnih škola, gimnazija i opšteobrazovnih predmeta u srednjim stručnim školama	Organizovana obuka za 100 nastavnika stručnih predmeta Organizovana obuka za 350 nastavnika na temu ključne kompetencije osnovnih škola, gimnazija i opšteobrazovnih predmeta u srednjim stručnim školama	MPI/ZZŠ CSO	maj - 2020	Dec-20	Realizovana aktivnost	uračunato u aktivnost 1.1.5.1	uračunato u aktivnost 1.1.5.1	IPA	nastaviti sa obukom nastavnika 2021.
6	Obučiti nastavnike u sklopu projekta Škole za 21. vijek	Broj obučanih nastavnika osnovnih škola	Obučeno 500 nastavnika osnovnih škola	Obučeno oko 500 nastavnika osnovnih škola	Obučeno 500 nastavnika osnovnih škola	MPI/ZZŠ Britanski savjet	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	Realizovana aktivnost	35,000.00	35,000.000	Donatori	obuku nastaviti i tokom 2021. godine

7	Organizovati Konferenciju o preduzetničkoj kompetenciji za nastavnike srednjih škola u Crnoj Gori	Broj učesnika na Konferenciji	Organizovane 2 konferencije, učestvovalo 46 nastavnika srednjih škola u Crnoj Gori	Organizovana 1 konferencija. Prisustvovalo preko 100 nastavnika i direktora srednjih škola iz 55 obrazovnih institucija, 32 grada i 4 zemlje: Crne Gore, Srbije, Bosne i Hercegovine i Hrvatske	Organizovana 1 konferencija, preko 100 nastavnika i direktora srednjih škola iz 55 obrazovnih institucija	UDG/MP/IMN CSO	III Kvartal 2020	IV kvartal 2020.	Realizovana aktivnost	4,000.00	4,000.000	Donatori/privratni sektor
1.1.6: Kreirati strateške uslove za osnivanje novih i unapređenje rada postojećih preduzetničkih klubova i preduzetničkih centara												
1	Osnovati nove preduzetničke klubove u osnovnim i srednjim školama	Broj novoosnovanih preduzetničkih klubova u osnovnim i srednjim školama	Zaključno sa 2019. godinom osnovano je 8 preduzetničkih klubova u osnovnim i srednjim školama, 20 preduzetničkih klubova u srednjim stručnim školama i gimnazijama u Crnoj Gori	Osnovano 10 novih klubova u srednjim stručnim školama i gimnazijama u Crnoj Gori	Zbog pandemije virusa COVID 19 i uvedenih mjera učenici su veći dio nastave pohađali online, iako da zbog toga nisu bili stvoreni odgovarajući uslovi za realizaciju aktivnosti.	MP/ZZŠ/CSO	I kvartal 2020. god.	IV kvartal 2020. god.	Nije realizovana aktivnost			Novi rok za realizaciju bi trebao da bude do kraja 2021. godine, ukoliko epidemiološka situacija bude stabilizovana
3	Izmijeniti i dopuniti Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta nastavnika koji rade kao koordinatori u preduzetničkim centrima	Pokrenuta inicijativa za izmjenu i dopunu Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta nastavnika koji rade kao koordinatori u preduzetničkim centrima	Postojeći Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta u srednjim stručnim školama	Postojeći Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta u srednjim stručnim školama	Postojeći Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta u srednjim stručnim školama	MP/CSO	I kvartal 2020. god.	IV kvartal 2020. god.	Nije realizovana aktivnost			
1.1.1.7: Stvarati uslove za uključivanje većeg broja učenika i nastavnika koji praktičnu nastavu realizuju kod poslodavaca i uključivanje većeg broja poslodavaca u proces												
1	Izraditi nove obrazovne programe koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik obrazovanja	Broj novih obrazovnih programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik	Od 2016. g. urađeno je 17 modularizovanih obrazovnih programa (dva programa na nivou II i 15 programa na nivou III), koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik	Urađeno 5 novih obrazovnih programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca kroz dualni oblik obrazovanja	Urađeno 5 obrazovnih programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca dva programa nivoa II i tri programa nivoa III	CSO UPCG PKCG	I kvartal 2020. god.	II kvartal 2020. god.	Realizovana aktivnost	20,000.00	14,000.000	Budžet

2	Izraditi nove obrazovne programe koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine	Broj novih obrazovnih programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine	Odo 2016.g. urađeni je 41 modularizovani obrazovni program (tri programa su prilagođena za djecu sa posebnim potrebama), koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine	Urađeno više od 5 obrazovnih programa koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine	Urađeno 7 obrazovnih programa nivoa IVT, koji predviđaju realizaciju praktične nastave kod poslodavaca tokom nastavne godine	CSO UPCG PKCG	I kvartal 2020. god.	II kvartal 2020. god.	Realizovana aktivnost	25.000,00	26.600.000	Budžet
3	Promovisati značaj uključivanja poslodavaca u proces razvoja kvalifikacija i proces realizacije praktične nastave kroz aktivnosti Centra za stručno obrazovanje i posredstvom udruženja poslodavaca i komore	Broj novih poslodavaca kod kojih učenici obavljaju praktično obrazovanje	Uspostavljena saradnja sa 10 novih poslodavaca	Uspostavljena saradnja sa više od 10 novih poslodavaca	Uspostavljena saradnja sa 20 novih poslodavaca	MP UPCG PKCG	I kvartal 2020. god.	IV kvartal 2020. god.	Realizovana aktivnost			
4	Informisati poslodavce o mogućnostima za uključivanje u dualni sistem obrazovanja kroz promotivnu kampanju Ministarstva i Centra za stručno obrazovanje i redovnu komunikaciju uprave i osoblja škola i poslodavaca	Broj poslodavaca, škola i učenika u dualnom sistemu obrazovanja, kao i povećan broj privrednika sa uspješnom biznis praksom u praktičnoj nastavi	184 poslodavca učestvuju u dualnom obrazovanju, sa 570 učenika	400 poslodavaca, 30 škola i 1000 učenika učestvuju u dualnom obrazovanju	277 poslodavaca, 27 škola i 834 učenika učestvuju u dualnom obrazovanju, 18 obrazovnih programa	MP/CSO, PKCG	I kvartal 2020. god.	IV kvartal 2020. god.	Broj sklopljenih ugovora je manji od prvobitno planiranog zbog uticaja COVID-19, i smanjenog broja izvođenja praktične nastave.			Aktivnost će se nastaviti i u narednom periodu u cilju stimulisanja značajja razvoja dualnog sistema obrazovanja i usklađivanja upisne politike sa potrebama tržišta rada.

Operativni cilj 1.2 Stvoriti osnov za sticanje preduzetničkih znanja i vještina na studijskim programima neekonomске struke
Meta 1.2.1.1: Stvoriti preduslove za uvođenje preduzetničkog učenja na fakultetima za obrazovanje nastavnika

1	Uvesti predmet Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje na fakultete neekonomске struke i realizovati nastavu iz istog	Broj studijskih programa koji su uveli kurs. Broj studenata koji slušaju i polažu predmet	0	Predmet je uveden na SP Obrazovanje učitelja.	Realizovana nastava iz predmeta Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje na fakultetima neekonomске struke.	UCG/ Filozofski fakultet	II kvartal 2020	IV kvartal	Realizovana aktivnost	Modul Obrazovanje učitelja slušaće se u IX semestru, počevši od studijske 2021/2022. godine, tj. kad prva generacija petogodišnjeg programa bude slušala IX semestar.	4,000.00	4,000.00	Donatori/privatni sektor
2	Organizovati obavezni i izborni predmet Preduzetništvo i inovacije na većini fakultetskih jedinica Univerziteta Donja Gorica	Broj studenata uključenih u aktivnosti u okviru predmeta Preduzetništvo i inovacije.	300 studenata učestvovalo u aktivnostima u okviru predmeta Preduzetništvo i inovacije.	Kontinuirana nastava na predmetu Preduzetništvo i inovacije na fakultetskih jedinica (ekonomskim i neekonomskim) u ljetnjem i zimskom semestru. Kontinuirana nastava na studijskom programu Preduzetništvo, menadžment i biznis.	Oko 300 studenata učestvovalo u aktivnostima u okviru predmeta Preduzetništvo i inovacije. Oko 20 preduzetnika gostovalo na predavanju.	UDG	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Kontinuirana aktivnost				
3	Realizovati Case Study Show – takmičenje u rješavanju konkretnih poslovnih problema	Broj studenata svih univerziteta koji učestvuju u projektu	Oko 80 studenata učestvovalo u projektu	Organizovan Case Study Show - takmičenje u rješavanju konkretnih poslovnih problema	Organizovan Case Study Show. Učešće preko 70 studenata svih univerziteta iz Crne Gore	UDG	III kvartal 2020	III kvartal 2020	Realizovana aktivnost				

Priloga 1.2.3 : U većoj mjeri iskoristiti Erasmus + programe za unapređenje kurikuluma i uvođenje preduzetništva kao predmeta na neekonomskim jedinicama

1	Revidirati postojeće kurikulume, uvesti nove predmete koji sadrže preduzetničko učenje kao dio aktivnosti u sklopu Erasmus + projekata izgradnje kapaciteta u visokom obrazovanju	Broj projekata izgradnje kapaciteta za modernizaciju kurikuluma na neekonomskim jedinicama gdje su ustanove visokog obrazovanja dio konzorcijuma	Realizovan projekt REBUS - „Integrating and validating practical entrepreneurship skills in engineering and ICT studies“ (2016-2019)	Visokobrazovne institucije implementiraju projekte: KNOWHUB, GEOBIZ, BLUEWBC, ENEMLOS.	Visokobrazovne institucije implementiraju projekte: KNOWHUB, GEOBIZ, BLUEWBC, ENEMLOS.	MP, univerziteti, Kancelarija za Erasmus+	2019.g	U toku	Kontinuirana aktivnost	Implementacija projekata od strane visokobrazovnih institucija je u toku. Radi se o trogodišnjem trajanju projekata.			
---	---	--	--	--	--	---	--------	--------	------------------------	--	--	--	--

<p>2. Erasmus + izgradnje kapaciteta u visokom obrazovanju, kao i u programu Erasmus + međunarodna kreditna mobilnost (razmjena studenata i profesora)</p>	<p>Broj Erasmus + projekata u kojima učestvuje UDG</p>	<p>Učešće u Erasmus + projektu: Unapređivanje i validiranje servisno orijentisanih kompetencija u promjenljivim okruženjima učenja na Univerzitetima Zapadnog Balkana Održana jedna obuka za primjenu modela učenja kroz razvijanje kompetencija; 3 profesora iz oblasti preduzetništva učestvovala u programu razmjene u okviru Erasmus + međunarodna kreditna mobilnosti. 1 projekat izgradnje kapaciteta u oblasti visokog obrazovanja. Popisana 2 IIA za Erasmus + Međunarodnu kreditnu mobilnost</p>	<p>Kontinuirana realizacija Erasmus + projekta: Unapređivanje i validiranje servisno orijentisanih kompetencija u promjenljivim okruženjima učenja na Univerzitetima Zapadnog Balkana Održane dvije obuke za za primjenu modela učenja kroz razvijanje kompetencija; Popisana 4 IIA za Erasmus + Međunarodnu kreditnu mobilnost</p>	<p>Učešće u implementaciji jednog Erasmus + projekta izgradnje kapaciteta u oblasti visokog obrazovanja; Popisanih 3 sporazuma o saradnji Erasmus + Međunarodna kreditna mobilnost uz razmjenu profesora i saradnika</p>	<p>UDG</p>	<p>I kvartal 2020</p>	<p>IV kvartal 2020</p>	<p>Kontinuirana aktivnost</p>
<p>Priloga 1.2.4: Unapređivati metodiku nastave za razvoj međupredmetnih (kroskurikularnih) kompetencija (nastava orijentisana ka ishodima učenja)</p>								
<p>1. Definisati ishode učenja za predmet Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje u oblastima: znanja, vještina, stavova i vrijednosti.</p>	<p>Razvijeni sistemi ishoda učenja po oblastima, a u skladu sa Crnogorskim kvalifikacionim okvirom za ciklus studija</p>	<p>Definisani uopšteni ishod učenja na nekoliko studijskih programa Filozofskog fakulteta.</p>	<p>Na 5 studijskih programa definisani ishodi učenja</p>	<p>Konkretizacija i razrada opšteg ishoda na oblasti: znanja, vještina, stavova i vrijednosti.</p>	<p>UDG – Filozofski fakultet</p>	<p>I kvartal 2020</p>	<p>IV kvartal 2020</p>	<p>Realizovana aktivnosti</p>

Priloga 1.2.5: Unapređivati praktičnu komponentu učenja kroz uključivanje većeg broja poslodavaca kod kojih će se stečena teoretska znanja studenata preporučivati kroz praktičan rad

2	Organizovati Preduzetničku tribinu na kojoj učestvuju poznati preduzetnici	Broj uspješnih preduzetnika koji učestvuju na tribini	20 preduzetnika održalo predavanja na tribini	Više od 20 preduzetnika održalo predavanje na tribini	Održano 5 konferencija (uticaj krize na bankarski sektor u Cg, uticaj krize na ekonomski i socijalni razvoj djece i studenata, uticaj krize na poslovni ambijent, značaj obrazovanja, nauke i biznisa, značaj ulaganja u rani razvoj) na kome je učesće u ulozu panelista uzelo više od 25 predavača.	UCG- Ekonomski fakultet/ UDG	II kvartal 2020	IV kvartal 2020	600.00	600.00	privatni sektor	
						Realizovana aktivnost						

STRATEŠKI CILJ 2: UNAPRIJEDITI REALIZACIJU PREDUZETNIČKOG UČENJA U OKVIRU FORMALNOG OBRAZOVANJA

Operativni cilj 2.1. Poboljšati razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i vještina kroz organizovanje specijalizovanih obuka za MSP

Operativni cilj 2.1: Uspostaviti sistemski okvir za redovno praćenje i analiziranje potreba za obukom MSP

1	Formulisati metodologiju za redovno praćenje potreba MSP za obukom na godišnjem nivou	Metodologija za redovno praćenje potreba MSP za obukom na godišnjem nivou	Prijedlog integrisan u AP Strategije	Razvijena metodologija za redovno praćenje potreba MSP za obukom	Metodologija usvojena od strane resornog ministarstva	MER u saradnji sa privatnim sektorom	III kvartal 2020	IV kvartal 2020	3,000.00	1,000.00	Donatori	Razvijena metodologija jasno definiše faze procesa analize i to: desk analizu, izradu upitnika i kreiranje uzorka (ciljne grupe) kompanija
						Realizovana aktivnost						

Tržišta	Broj novih mentora	Broj novih organizovanih mentora	Broj organizovanih mentora	januar – oktobar 2019, PKCG je organizovala 63 edukativne aktivnosti sa 4097 učesnika.	0	Održano 5 obuka u skladu sa projektom "Yes-Venture" Američke Ambasade	0	uživo, ostale aktivnosti sprovedene su online ili putem mejla. PKCG - Preko 50 organizovanih edukativnih aktivnosti i 6000 učesnika.	BSC Bar	Jan.2021	Dec.2021	Realizovana aktivnost	Tokom 2021 planirano je još najmanje 2 obuke	1,000.00	2,000.00	IPA	COVID 19.
									MEK/biznis centrijedinic e lokalne samouprave	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Kontinuirana aktivnost	Program se realizuje po osnovu Sporazuma potpisanog između Japanske agencije za međunarodnu saradnju JICA i MER-a. U 2020. godini aplicirano nije za nastavak programskih aktivnosti u okviru III faze projekta			Budžet/óon ali	Popisivanje Sporazuma o saradnji sa JICA-om se očekuje pšóećetkom II kvartala 2021. godine kao i nastavak projektnim aktivnosti koje podrazumjevaju obuku novih mentora i pružanje mentorskih usluga korisnicima istih- preduzećima
erativni cilj 2.2. Unaprijediti vještine i preduzetničke kompetencije za različite ciljne grupe (nezaposleni, mladi, žene, odrasli, itd.																	
ara 2.2.1: Organizovati specijalizovaneobuke za razvoj preduzetničkih kompetencija, znanja i veština za različite ciljne grupe																	
1	Organizovati Skolu preduzetništva i inovacija za mlade	Broj srednjoškolaaca koji pohađaju Skolu preduzetništva	Preko 300 srednjoškolaaca pohađalo školu.	Organizovana Skola preduzetništva i inovacija za mlade	Učešće preko 400 srednjoškolaaca.	UDG	II kvartal 2020	IV kvartal 2020	Realizovana aktivnost	4,000.00	4,000.00	4,000.000	Donatori/privatni sektor				

2	Organizovati Poslovni izazov Zapadnog Balkana	Broj mladih preduzetnika, učenika srednjih iz Crne Gore i BiH, Hrvatske, Srbije i Crne Gore koji učestvuju u Poslovnom izazovu Zapadnog Balkana	40 mladih preduzetnika i učenika srednjih škola	Organizovan Poslovni izazov Zapadnog Balkana	Učešće preko 100 mladih preduzetnika i učenika srednjih škola na događaju Poslovni izazov Zapadnog Balkana	UDG	III kvartal 2020	IV kvartal 2020	Realizovana aktivnost	5,000.00	5,000.00	9,998.98	13,500.00	Donatori/privatni sektor
3	<p>Realizovati edukativne aktivnosti za nezaposlena lica: - obuke za mlade, žene i dugoročno nezaposlena lica sa evidencije ZZCG u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje (trodnevna informativno motivaciona radionica + specijalizovane radionice nakon registracije seminara za nezaposlena lica u sklopu Inoviranog programa samozapošljavanja na teme: podsticanje samozapošljavanja i pružanje elementarnih preduzetništva-edukativni program Skola primijenjenog preduzetništva za nezaposlene</p>	<p>Broj obuka, broj nezaposlenih sa evidencije ZZCG koji su prošli obuku.</p>	<p>17 obuka u organizaciji ISOP-a. U prvih 6 mjeseci 2019. 32 lica, potencijalnih aplikanata za kredit ZZCG je prošlo obuku u sklopu Inoviranog programa za podsticanje zapošljavanja i preduzetništva, kao i oko 200 lica sa evidencije u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje</p>	<p>Održano 67 trodnevnih radionica u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje, oko 800 lica prošlo radionice specijalizovane nakon registracije biznisa</p>	<p>Održano 67 trodnevnih radionica za 900 lica sa evidencije ZZCG u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje. 252 lica prošla specijalizovane radionice nakon registracije biznisa</p>	ZZCG ISOP	III kvartal 2020	IV kvartal 2020, god.	Realizovana aktivnost					

4	Realizovati edukativne aktivnosti za žene preduzetnice: - edukativni program Škola primijenjenog preduzetništva za žene preduzetnice - obuke/radionice za žene u biznisu (teme: od preduzetnice do preduzeća, liderstvo u akciji, upravljanje finansijama, digitalni marketing, ICT rješenja itd.) - coaching program za žene u biznisu - edukativne aktivnosti za mlade preduzetnice	Broj obuka, broj polaznika	2 obuke organizovane u 2019. g. za 44 učesnice.	Planirano 211 registrovanih biznisa u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje	309 registrovanih biznisa u sklopu Programa grantova za samozapošljavanje. Broj od 309 registrovanih biznisa se odnosi i na Poziv 2019 (93) i na Poziv 2020 (216) jer su se korisnici iz prvog poziva objavljeno u oktobru 2019, registrovali u februaru 2020.	ZZZCG	III kvartal 2021	IV kvartal 2020. god.	Realizovana aktivnost	Broj od 309 registrovanih biznisa se odnosi i na Poziv 2019 (93) i na Poziv 2020 (216) jer su se korisnici iz prvog poziva objavljeno u oktobru 2019, registrovali u februaru 2020.	21,000.00	3,300.00	SIDA (Svedska razvojna Agencija)	Bužet	Obzirom na interesovanje nezaposlenih lica iskazano prilikom raspisivanja prvog i drugog javnog poziva za odobrenje bespovratnih sredstava, preporuka je da bude što više ovakvih projekata, da se poveća iznos bespovratnih sredstava kako bi se mogli finansirati ozbiljniji biznisi uključujući i proizvodnju.
5	Realizovati obuke za sticanje preduzetničkih znanja i vještina za mlade – potencijalne preduzetnice	Broj obuka, broj polaznika	9 obuka, 200 polaznika/ca	10 obuka, 250 polaznika	Održano 15 obuka, 375 polaznika (25 polaznika po obuci)	UMPCG	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Realizovana aktivnost		12,000.00	12,000.00	Donatori		U 2021. g u planu je organizovati e par obuka kako za preduzeća tako i za konsultante, na različite teme. Posebno za žene u biznisu je planirana obuka na temu Ključevi finansijskog upravljanja.

6	Realizovati edukativne aktivnosti za različite ciljne grupe (mladi, žene, nezapolnjeni, OSI):	Broj obuka, broj polaznika	12 obuka , 265 polaznika	Više od 20 edukativnih aktivnosti za preko 2000 polaznika	Organizovano 39 edukativnih aktivnosti za 1179 polaznika Održana 22 online događaja, sa 3155 posjetilaca	PKCG UPCG BSC BAR	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Realizovana aktivnost	8,000.00	8,000.00	IPA, donatori, privatni sektor
2.2.2: Uspostaviti, unapređivati i umrežavati institucionalnu infrastrukturu (centri/kancelarije/savjetovaništa za podršku razvoju preduzetništva...) na teritoriji cijele Crne Gore koje nude različite programe obuka												
1	Izrada analize institucionalne podrške za razvoj MSP	Analiza institucionalne podrške za razvoj MSP	0	Urađena analiza institucionalne podrške za razvoj MSP	Urađena analiza institucionalne podrške za razvoj MSP	MER, Nacionalno partnerstvo	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Realizovana aktivnost	2,000.00	2,000.00	IPA, donatori
2	Kreirati program podizanja kapaciteta institucija za podršku razvoja MSP na osnovu Analize	Program podizanja kapaciteta institucija za podršku razvoja MSP	0	Kreiran predlog programa za podizanje kapaciteta institucija za podršku razvoju MSP i umrežavanjem na nacionalnom nivou	Kreiran predlog programa za podizanje kapaciteta institucija za podršku razvoju MSP i umrežavanjem na nacionalnom nivou	MER, Nacionalno partnerstvo	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Realizovana aktivnost			
2.2.3: Razviti i implementirati programe za podsticanje preduzetništva u ključnim sektorima (IT, zelena ekonomija, digitalna ekonomija, kreativne industrije...)												
1	Realizovati radionice u Preduzetničkom gnjezdu- istraživačka i start-up laboratorija.	Broj radionica sa studentima i profesorima, održan sastanak sa studentima	Organizovano 15 radionica sa studentima, profesorima i saradnicima održan sastanak sa oko 30 studenata na temu mogućnosti i aktivnosti u Preduzetničkom gnjezdu	Organizovano više od 15 Radionica/treninga i seminara u UDG preduzetničkom gnjezdu	Organizovano preko 20 radionica, sastanaka i predavanja u Preduzetničkom gnjezdu, učestvovalo oko 100 profesora, saradnika i studenata	UDG	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Kontinuirana aktivnost	1,000.00	1,000.00	Privatni sektor

3	Razviti i implementirati programe za podsticanje preduzetništva u ključnim sektorima (IT, zelena ekonomija, digitalna ekonomija, kreativne industrije...)	Broj obuka, broj polaznika	Privredna komora CG organizovala je 5 događaja (3 okrugla stola i 2 konferencije) sa ukupno 642 učesnika.	Organizovano više od 5 obuka na relevantne teme	PKCG -6 obuka 145 polaznika UPCG – 1 obuka, 25 polaznika	PKCG UPCG	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	Kontinuirana aktivnost	2,000.00	2,000.00	Privatni sektor IPA, Privatni sektor	
Priloga 2.2.4: Razviti integrisanu web-platfornu sa informacijama o raspoloživim trening programima i materijalima													
1	Izrada analize postojećih web platformi koje pružaju informacije o programima obuke	Analiza sa podacima o broju platformi, pregled informacija o obukama.	0	Predlog za uspostavljanje jedinstvene web platforme o preduzetničkom učenju	/	MER, Nacionalno partnerstvo	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	Nije realizovana aktivnost.	Analiza će se izvršiti u okviru projekta trogodišnjeg projekta „Unapređenje preduzetništva kroz naprednu savjetodavnu podršku i informacione servise“ u saradnji MER-a i EBRD-ja.			
2	Formulisati predlog za kreiranje jedinstvene nacionalne platforme koja će pružati informacije o programima obuke za sticanje preduzetničkih znanja i vještina	Predlog na osnovu rezultata mapiranja	0	Fokus grupa. Predlog za izradu jedinstvene platforme	/	MER, Nacionalno partnerstvo	I kvartal 2018	I kvartal 2020.	Nije realizovana aktivnost	Integrisana IT platforma će se izgraditi u okviru trogodišnjeg projekta „Unapređenje preduzetništva kroz naprednu savjetodavnu podršku i informacione servise“ u saradnji MER-a i EBRD-ja.	1,000.00	1,000.00	
3	Unaprijediti online treninge korišćenjem web platforme www.smartincubator.me	Broj održanih modula na relevantne teme.	Održano 6 trening modula.	Održano 6 trening modula	Održano 8 trening modula	BSC Bar, ISOP privatni sektor	2018	I kvartal 2020.	Realizovana aktivnost	dalja realizacija zavisice od donatorske podrške	1,000.00	1,000.00	Privatni sektor
STRATEŠKI CILJ 3. POVEĆATI EFIKASNOST FUNKCIONISANJA SISTEMA PREDUZETNIČKOG UČENJA													
Operativni cilj 3.1: Obezbjediti institucionalizaciju i održivost Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje													
Operativni cilj 3.1.1: Uspostaviti pravni okviri koji će obezbijediti održivo funkcionisanje nacionalnog partnerstva													

1	Kreirati organizacionu strukturu Nacionalnog partnerstva / Savjeta	Pravilnik o radu Savjeta	0	Predlog osnivanja Savjeta za preduzetničko učenje	Izrađen predlog modela funkcionisanja Savjeta za preduzetničko učenje	MER	III kvartal 2020	IV kvartal 2020	Realizovana aktivnost	2,000.00	2,000.00	Donatori	
erativni cilj 3.2.2: Promovisati značaj usvajanja preduzetničke kompetencije na svim nivoima obrazovanja													
ira 3.2.3: Promovisati značaj usvajanja preduzetničke kompetencije na svim nivoima obrazovanja													
1	Organizovati takmičenje u izradi biznis planova za studente svih fakultetskih jedinica koji slušaju predmet Preduzetništvo i inovacije.	Broj pripremljenih biznis planova	Organizovano takmičenje i prezentacije biznis planova, pripremljeno oko 20 biznis planova	Pripremljeno minimum 20 biznis planova	Više od 20 biznis planova pripremljeno na godišnjem nivou	UDG	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Realizovana aktivnost				
2	Organizovati predstavljanje preduzetničkih ideja na događajima u organizaciji različitih institucija/organizacija	Broj organizovanih promocija preduzetničkih ideja	Privredna komora Crne Gore organizovala je 2 edukativne aktivnosti	Organizovana minimum 1 promocija preduzetničkih ideja	Organizovana 1 promocija preduzetničkih ideja	PKCG, CSO, UDG	III kvartal 2021	III kvartal 2020	Realizovana aktivnost				
3	Promovisati uspješne preduzetničke priče među srednjoškolicima i visokoškolicima kroz posjete preduzećima i/ili gostovanje preduzetnika u školama/na fakultetima	Broj organizovanih posjeta preduzećima, broj preduzetnika koji su gostovali u školama	Uz posredovanje UPCG do sada je organizovano 5 gostovanja preduzetnika u školama i 1 posjeta učenička preduzeću	Minimum dvije posjete učenička/studenta ta preduzećima na godišnjem nivou odn. preduzetnik a školama/fakultet ima	/	UPCG	I kvartal 2022	IV kvartal 2021	Nije realizovana aktivnost	Aktivnost će se realizovati u zavisnosti od epidemiološke situacije tokom 2021. godine			
4	Promovisati preduzetništvo studentima učesćem na tematskim događajima na fakultetima	Broj događaja koji se organizuju na univerzitetima u cilju promocije preduzetničkog ponašanja na kojima učestvuju predstavnici PKCG	Učestvovanje na 2 događaja na univerzitetima na kojima se promovisalo obrazovanje i ponašanje	Učestvovanje na minimum jednom događaju na univerzitetima na kojima se promovisalo obrazovanje i preduzetničko ponašanje	Učestvovanje na 4 događaja na univerzitetima na kojima se promovisalo obrazovanje i preduzetničko ponašanje	PKCG	II kvartal 2020	IV kvartal 2020	Kontinuirana aktivnost				
ira 3.2.3: Razmjenjivati primjere dobre prakse i znanja o ishodima u razvoju preduzetničke kompetencije u formalnom obrazovanju													
2	Objavljivati primjere dobre prakse na veb sajtu Zavoda za školstvo	Broj objavljenih primjera	15 objavljenih primjera	15 objavljenih primjera	15 objavljenih primjera	ZŽS	Nov 2020	Dec 2020	Realizovana aktivnost	uračunato u aktivnost 1.1.5.1	uračunato u aktivnost 1.1.5.1	IPA	Nastaviti sa objavljivanjem primjera dobre prakse

3	Objavljivati informacije na EPAL platformi u cilju promocije obrazovanja odraslih	Broj objavljenih izvještaja i poziva na organizovane seminare/radionice obrazovanja	Objavljeno 14 postova (poziva i izvještaja) o održanim edukacijama.	Objavljeno više od 10 događaja	Objavljeno 18 događaja i izvještaja	PKCG	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Realizovana aktivnost					
4	Objavljivati informacije na platformi edukacije me u cilju promocije obrazovanja odraslih	Broj objavljenih izvještaja i poziva na organizovane seminare/radionice obrazovanja odraslih.	Objavljena 4 posto (poziva i izvještaja) o održanim edukacijama.	Objavljeno više od 10 događaja na platformi edukacije me	/	PKCG	I kvartal 2020	IV kvartal 2021	Nije realizovana aktivnost	Nije bilo objava na datoj platformi zbog gašenja iste				

Priloga 3.2.4: Promovisati Erasmus + programe i koristiti programe međunarodne kreditne mobilnosti kroz praksu (Erasmus + traineeship opportunities) između članova visokog obrazovanja i privrede

2	Shodno rezultatima ankete, organizovati info sesije sa privrednicima visokog obrazovanja i sa predstavnicima privrede	Broj održanih info sesija do sada	8 održanih info sesija do sada	Minimum 2 info sesije na godišnjem nivou sa oko 40 učesnika	Održano 8 info sesija na kojima je učestvovalo više od 100 učesnika	MP, Kancelarija za Erasmus+	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Realizovana aktivnost					
---	---	-----------------------------------	--------------------------------	---	---	-----------------------------	----------------	-----------------	-----------------------	--	--	--	--	--

Priloga 3.2.5: Promovisati dobre prakse i značaj usvajanja preduzetničke kompetencije u okviru neformalnog obrazovanja kao i najbolje aktivnosti i ideje u okviru ređenih ciljnih grupa

1	Organizovati medijску kampanju o značaju preduzetničkog učenja i benefita za pojedinca i državu (uključujući digitalne vještine i finansijsku pismenost)	Broj organizovanih konferencija/objavljenih članaka, TV i radio emisija	PKCG je učestvovala u 8 medijških promocija preduzetničkog učenja	Više od 10 medijških promocija	Na sajtove objavljeno 14 informacija, prenijeta je informacija na 5 tv i radio emisija.	PKCG	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Kontinuirana aktivnost					
---	--	---	---	--------------------------------	---	------	----------------	-----------------	------------------------	--	--	--	--	--

2	Organizovati Berzu preduzetničkih ideja	Održana Berza preduzetničkih ideja, broj prijavljenih biznis ideja	Održana Berza preduzetničkih ideja 9 maja 2019. godine: nagradeno 11 najboljih biznis ideja. Prijavljeno preko 95 ideja.	Održana online Berza preduzetničkih ideja	Organizovana online X Berza preduzetničkih ideja. Preko 100 prijavljenih ideja po događaju. Nagradeno 11 biznis ideja	UDG	III kvartal 2020	IV kvartal 2021	Kontinuirana aktivnost		8,000.00	8,000.00	Privatni sektor
4	Organizovati takmičenje za izbor najboljeg biznis plana	Broj info sesija, broj održanih takmičenja, broj učesnika.	1 takmičenje na godišnjem nivou do 2019. g.	1 takmičenje	1 takmičenje na godišnjem nivou	BSC Bar	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	Kontinuirana aktivnost		500.00	300.00	Privatni sektor
5	Promovisati inovativne preduzetničke prakse	Broj praksi	0	9 đačkih praksi kroz projekat "Yes Venture" Američke Ambasade	10 đačkih/ studenjskih praksi kroz projekat - BSC u saradnji sa 10 preduzeca, Fakultetom za poslovnu ekonomiju i pravo, Srednju ekonomsku školu i Srednju stručnu školu	MIN, BSC Bar, IPC	I kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	Realizovana aktivnost		1,500.00	1,500.00	Američka ambasada
6	Obilježiti SME WEEK događajima usmjerenim na dobre prakse preduzetničkog učenja	Broj događaja, broj učesnika u istim	UPCG - Organizovan 1 događaj do sada	UPCG - Organizovan 1 događaj sa 21 učesnikom	/	UPCG, PKCG, MEK	IV kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	Nije realizovana aktivnost	Dodajući nijesu realizovani zbog epidemiološke situacije izazvane uticajem COVID -19	300.00	300.00	Privatni sektor
7	Realizovati informativne kampanje o obuci za buduće korisnike kredita za samozapošljavan je ZZZCG	Broj objava, broj posjeta lica	0	Više od 400 lica sa evidencije ZZZCG informisano o obuci za buduće korisnike kredita za samozapošljavanje ZZZCG. U 2020.godini, održan je 21 seminar za 109 budućih korisnika kredita.	Oko 500 lica sa evidencije ZZZCG informisano o mogućnostima Programu grantova za samozapošljavanje ZZZCG. U 2020.godini, održan je 21 seminar za 109 budućih korisnika kredita.	ZZCG	IV kvartal 2020.	IV kvartal 2020.	Kontinuirana aktivnost		4,980.36	4,990.36	Baudzet
8	Promovisati značaj preduzetničkog učenja među mladima, preduzetnicima i studentima kroz objave na sajtu i Glasniku PKCG	Broj objava, broj posjeta	Realizovano 12 brojeva Glasnika i objave na sajtu www.privredna komora.me	Realizovano 12 brojeva časopisa Glasnik	Realizovano 12 brojeva Glasnika i objava na sajtu www.privrednako mora.me Broj posjeta sajtu 160.847.	PKCG	I kvartal 2020	IV kvartal 2020	Realizovana aktivnost				

2. Preporuke za naredne faze sprovođenja strateškog dokumenta

Formalno obrazovanje

- Uvesti preduzetništvo kao izborni i/ili obavezni predmet na svim studijskim programima u zemlji;
- Pored kontinuiranih aktivnosti na implementaciji preduzetničkog učenja na nivou predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, potrebno je učiniti dodatne napore kako bi se smisao za inicijativu i preduzetništvo kao jedna od ključnih kompetencija razvijala i kroz slobodne, odnosno vannastavne aktivnosti. **Zavod za školstvo i Centar za stručno obrazovanje** su prepoznati kao ključne institucije, koje trebaju da budu nosioci navedenih aktivnosti;
- Jačati službe karijerne orijentacije u školama kako bi se djeci pomoglo pri izboru budućeg zanimanja u skladu sa njihovim sposobnostima i interesovanjima;
- Težište napora u narednom periodu trebalo bi da bude i na uključivanju preduzetništva na studijske programe neekonomskih usmjerenja. Dobra polazna osnova za preispitivanje opcija u ovom pogledu mogu biti modeli razvijeni u okviru pojedinih projekata u sklopu programa Erasmus+, primjeri dobre prakse drugih (privatnih) univerziteta u zemlji, ali i činjenica da su na Univerzitetu Crne Gore redizajnirani predmetni programi i preorijentisani na ishode učenja gdje je osam ključnih kompetencija prepoznato kao jedan od zajedničkih ishoda na nivou studijskih programa;
- Ključnu podršku procesima na nivou cjelokupnog sistema formalnog obrazovanja potrebno je obezbijediti kroz kontinuiranu obuku nastavnog kadra – bilo da se radi o profesionalnom razvoju nastavnika na nivou škola ili obuci od strane **Zavoda za školstvo ili Centra za stručno obrazovanje**;
- Neophodno je nastaviti sa inteviziranjem saradnje obrazovnih institucija i privrede kako bi se obezbijedilo sticanje praktičnog preduzetničkog iskustva. U tom kontekstu je od velikog značaja nastavak aktivnosti na realizaciji dualnog obrazovanja i povezivanja vaspitno – obrazovnih ustanova, privrede i društva, kao i daljeg usklađivanje upisne politike sa potrebama tržišta rada. **Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta kao resorno ministarstvo u saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore i Centrom za stručno obrazovanje** treba da nastavi sa aktivnostima u pravcu prepoznavanja značaja dualnog obrazovnog sistema i njegovog praktičnog sprovođenja, kako bi se uskladila obrazovna politika sa potrebama tržišta rada i trštu ponudio kadar odgovarajućih stručnih profila.

Neformalno obrazovanje

- U narednom periodu posebna pažnja će biti usmjerena ka uspostavljanju sistemskog okvira analize potreba za obukom MSP i kreiranja i implementacije potrebnog seta obuka kojim će se zadovoljiti potrebe MSP za specifičnim znanjima i vještinama. **Ministarstvo ekonomskog razvoja u saradnji sa Nacionalnim partnerstvom za preduzetničko učenje** biće nosilac cjelokupnog procesa sprovođenja navedene analize.
- Takođe, akcenat će biti stavljen i na uspostavljanju, unapređenju i umrežavanju preduzetničke infrastrukture (biznis centri, inkubatori, kancelarije, savjetovališta za podršku razvoju preduzetništva, itd.) na teritoriji cijele Crne Gore koje nude različite programe obuka za specifične ciljne grupe (žene, mladi, potencijalni preduzetnici, početnici u biznisu, itd). **Ministarstvo ekonomskog razvoja u saradnji sa jedinicama lokalne samouprave** radiće na podizanju administrativnih kapaciteta postojeće preduzetničke infrastrukture kako bi usluga prema krajnjim korisnicima, tj. navedenim ciljnim grupama bila kvalitetno i pravovremeno distribuirana.

- Potrebno je nastaviti sa jačom promocijom primjera dobre prakse i značaja usvajanja preduzetničke kompetencije u na svim nivoima obrazovanja. Posebno je važno istaći ulogu **poslovnih udruženja** u samom procesu, kako i **resornih ministarstava** nadležnih za politiku obrazovanja i politiku razvoja preduzetništva;
- Osigurati kvalitet programa privatnih provajdera obuke kroz redovan monitoring izvođenja nastave i bolji rad ispitne komisije na kraju programa;
- Posebna pažnja biće usmjerena jačanju uloge Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje, čija uloga treba na doprinese stvaranju uslova za efikasno sprovođenje strateškog dokumenta, praćenju njegove implementacije, monitoringu sprovođenja mjera i aktivnosti Strategije i izvještavanju Vlade i javnosti o postignutim ciljevima i rezultatima u oblasti preduzetničkog učenja. Kroz jačanje prepoznatljivosti njegove uloge doprinjeće se podizanju svijesti o značaju preduzetničkog učenja i boljoj promociji primjera dobre prakse na svim obrazovnim nivoima. U ovom pravcu već su preuzeti prvi koraci, kroz osnivanje **novog Nacionalnog partnerstva za cjeloživotno preduzetničko učenje u okviru Savjeta za konkurentnost** usvajanjem njegovog programa rada za 2021. godinu.

Obrazovni sistem u Crnoj Gori se prilagođava i usklađuje aktivnosti u oblasti preduzetničkog učenja sa konceptom ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje na evropskom nivou. Struktura strateških ciljeva je postavljena tako da se fokus preduzetničkog učenja usmjeri ka efikasnijem sprovođenju programa formalnog i neformalnog obrazovanja ka utvrđenim ciljnim grupama, uz snažnu promociju primjera dobre prakse i permanentno praćenje ostvarivanja planiranih ishoda.

Sve navedene preporuke su u potpunosti usklađene sa preporukama koje su date kroz Akt o malim preduzećima - SBA dokument, kao prioritetna područja na kojima treba raditi u narednom periodu u okviru dimenzija 1 - preduzetničko učenje i 8a – potrebne vještine za MSP; Pregovaračkim poglavljem 20 - Preduzetništvo i industrijska politika, Torinskim procesom, i drugim evropskim strateškim dokumentima koji u sebi prepoznaju politiku obrazovanja, zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa.